

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Majera na 17. posiedzeniu Senatu w dniu 12 maja 2016 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiety Rafalskiej

Szanowna Pani Minister!

Uprzejmie informuję, że samorząd powiatu częstochowskiego zasygnalizował mi problem, który może mieć istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej, zapewniającego dzieciom stabilne środowisko wychowawcze w powiecie częstochowskim, ale także w całym kraju.

Ustawą z 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (DzU z 2015 r., poz. 1045) dokonano zmian m.in. w ustawie z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. DzU z 2015 r., poz. 332, z późn. zm.). Tym samym wymuszono na samorządach kolejne zmiany instytucjonalnej pieczy zastępczej, które w zaprezentowanych mi ocenach nie do końca są zasadne i raczej nie przyczyniają się do podniesienia standardu opieki i wychowania. Powiaty w całej Polsce utworzyły na podstawie art. 94 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej centra obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, które zapewniają placówkom obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną. Okazało się to skutecznym rozwiązaniem, wspierającym ideę odchodzenia od instytucjonalnych kilkudziesięcioosobowych form pieczy zastępczej i tworzenia w ich miejsce małych placówek zapewniających opiekę nie więcej niż nad 14 dzieci.

Powiat częstochowski od dnia 1 stycznia 2015 r. dokonał reorganizacji instytucjonalnej pieczy zastępczej, realizując zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Tym samym od 1 stycznia 2015 r. w powiecie częstochowskim funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych, zapewniających dzieciom i młodzieży pozbawionym trwale lub okresowo opieki rodziny opiekę i wychowanie, odpowiednie warunki rozwoju, przygotowanie do samodzielnego życia. Są to:

— Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Blachowni typu socjalizacyjnego – 18 miejsc. W skład Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Blachowni wchodzi: Mieszkanie dla Dzieci Nr 1 w Blachowni (6 miejsc), Mieszkanie dla Dzieci Nr 2 w Blachowni (6 miejsc), Mieszkanie dla Dzieci Nr 3 w Blachowni (6 miejsc);

— Dom dla Dzieci „Skalka” w Częstochowie typu socjalizacyjnego i interwencyjnego – 14 miejsc;

— Dom dla Dzieci „Sosenka” w Częstochowie typu socjalizacyjnego i interwencyjnego – 14 miejsc;

Wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną wymienionych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewnia Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Blachowni.

— Dom Dziecka w Chorzenicach typu socjalizacyjnego i interwencyjnego – 30 miejsc (w ciągu najbliższych lat planuje się w placówce zmniejszyć liczbę miejsc do 14);

— Dom dla Dzieci „Słoneczny” w Chorzenicach typu socjalizacyjnego – 14 miejsc.

Wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną wymienionych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewnia Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chorzenicach.

Dzięki połączeniu obsługi administracyjnej i wsparcia specjalistycznego w centrach obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych (pod kierownictwem jednego dyrektora centrum obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, który kieruje poszczególnymi placówkami przy pomocy wychowawcy koordynatora, wraz z obsługiwanymi przez nie placówkami opiekuńczo-wychowawczymi) placówki nie przypominają instytucji.

W centrach obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych zatrudniani są pracownicy obsługi, psychologowie, pedagodzy, terapeuci i pracownicy socjalni. Dzięki temu rozwiązaniu w domach dla dzieci praca koncentruje się na dziecku i jest realizowana przez wychowawców, którzy są bliskimi osobami dla dzieci. Warunki te umożliwiają zindywidualizowanie procesu pracy z dzieckiem i skoncentrowanie się na poszczególnych problemach dzieci, przy wykorzystaniu wysoce profesjonalnej kadry specjalistów zatrudnionych w centrach obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dzięki temu rozwiązaniu specjaliści ci pozostają w pełnej dyspozycji dyrektora centrum obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, który w oparciu o informacje i potrzeby zgłaszane przez wychowawców potrafi najlepiej wykorzystać ich profesjonalny potencjał.

Wprowadzone ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. uchylenie art. 97 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powoduje konieczność zatrudnienia w każdej 14-osobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej pracownika na stanowisku dyrektora placówki, a uchylenie art. 180 ust. 8 powoduje konieczność zlikwidowania dotychczas powstałych centrów administracyjnych obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych. Skutkuje to znacznie większymi wydatkami oraz mnożeniem wykonywanych czynności administracyjno-organizacyjnych, a w opinii moich rozmówców w żaden sposób nie wpływa na poprawę jakości opieki sprawowanej nad wychowankami w placówkach.

Wprowadzenie tak diametralnych zmian zaledwie 3 lata po reorganizacji systemu pieczy zastępczej jest tym bardziej niezrozumiałe, że w dużej części powiatów dokonano zmian instytucjonalnej pieczy zastępczej, które poprzedziły staranne przygotowania i analizy efektywności tych rozwiązań. Na skutek zmian wprowadzonych ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. rozwiązania te, pozytywnie oceniane przez praktyków, tracą podstawy funkcjonowania i rację bytu.

Biorąc pod uwagę powyższe, popieram samorządowe propozycje zmian w ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, polegające na:

1) wprowadzeniu art. 97 ust. 2 o treści „W przypadku zapewnienia na podstawie art. 94 wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej placówek opiekuńczo-wychowawczych placówką opiekuńczo-wychowawczą kieruje dyrektor podmiotu, który zapewnia tę obsługę, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy”;

2) wprowadzeniu art. 94 ust. 1 o treści „Powiat może zapewnić wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności tworząc centra administracyjne do obsługi tych placówek, lub zlecić realizację tego zadania na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”;

3) wprowadzeniu art. 180 pkt 8 o treści „powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych”;

4) uchyleniu art. 48 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw o treści: „Centra administracyjne do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, utworzone przez powiat na podstawie art. 94 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 43, w brzmieniu dotychczasowym, mogą działać na dotychczasowych zasadach, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie powyższych korekt przy najbliższej nowelizacji cytowanej ustawy.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Majer